

Brusel 30. listopadu 2018
(OR. en)

14989/18

RECH 512
COMPET 833

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel: Generální sekretariát Rady

Příjemce: Delegace

Č. předchozího
dokumentu: 14516/18

Předmět: Správa Evropského výzkumného prostoru
– závěry Rady (přijaté dne 30. listopadu 2018)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o správě Evropského výzkumného prostoru, které Rada přijala na 3655. zasedání konaném dne 30. listopadu 2018.

ZÁVĚRY RADY

O SPRÁVĚ EVROPSKÉHO VÝZKUMNÉHO PROSTORU

RADA EVROPSKÉ UNIE,

PŘIPOMÍNÁJÍC

- své závěry z roku 2012 o „posíleném partnerství Evropského výzkumného prostoru pro excelenci a růst“¹, v nichž byly dohodnuty stávající priority Evropského výzkumného prostoru (EVP);
- závěry Evropské rady z roku 2013² vyzývající k tomu, aby byl do konce roku 2014 vytvořen plně fungující Evropský výzkumný prostor jakožto politický cíl pro urychlení strukturálních reforem vnitrostátních systémů;
- své závěry z května 2015 o „plánu pro Evropský výzkumný prostor na období 2015–2020“³, které se staly základem pro následné vnitrostátní akční plány členských států pro EVP;
- své závěry z prosince 2015 o „přezkumu poradní struktury Evropského výzkumného prostoru“⁴, které se staly základem pro racionalizaci poradní struktury, v jejímž rámci je první tříletý proces přezkumu poradní struktury EVP naplánován na rok 2018;

¹ Dokument 17649/12.
² Dokument EUCO 169/13.
³ Dokument 9351/15.
⁴ Dokument 14875/15.

- své závěry z prosince 2015 o „prosazování rovnosti žen a mužů v Evropském výzkumném prostoru“⁵, jež zdůraznily potřebu podporovat udržitelné kulturní a institucionální změny ve vnitrostátních akčních plánech pro EVP či rozvíjet strategie zaměřené na provádění plánu pro EVP a přednostně se zaměřovat na dosažení rovnosti žen a mužů a začlenění hlediska rovnosti žen a mužů do obsahu výzkumu a inovací a do programů uskutečňovaných v této oblasti;
 - své závěry z prosince 2017 s názvem „Od průběžného hodnocení programu Horizont 2020 k devátému rámcovému programu“⁶, v nichž Rada znovu poukázala na význam pokračujícího společného úsilí členských států a Evropské komise zaměřeného na další rozvoj a posilování Evropského výzkumného prostoru a zdůraznila úlohu rámcového programu jakožto hlavního nástroje na podporu cílů a provádění EVP;
 - své závěry ze dne 29. května 2018 o „urychlení oběhu znalostí v EU“⁷, v nichž Rada prohlásila, že je důležité dále rozvíjet politiky v oblasti otevřeného přístupu a otevřené vědy v rámcovém programu i mimo něj, zdůraznila úlohu evropského cloudu pro otevřenou vědu při šíření znalostí a vyzvala k dlouhodobé udržitelnosti výzkumných infrastruktur;
1. UZNÁVÁ, že dosažení dobře fungujícího Evropského výzkumného prostoru (EVP)⁸ rozhodujícím způsobem přispěje ke zvýšení účinnosti, soudržnosti a celkové výkonnosti evropského výzkumného a inovačního ekosystému a že EVP vyžaduje systémový přístup; v této souvislosti VÍTÁ úsilí členských států a Evropské komise vynaložené od usnesení Rady z června 2000⁹, kterým byl v návaznosti na zasedání Evropské rady v březnu 2000¹⁰ zřízen EVP;

⁵ Dokument 14846/15.

⁶ Dokument 15320/17.

⁷ Dokument 9507/18.

⁸ EVP definovaný v článku 179 SFEU.

⁹ Úř. věst. C 205, 17.7.2000, s.1.

¹⁰ Dokument 100/00.

2. UZNÁVÁ důležitou strategickou úlohu, kterou hraje Výbor pro Evropský výzkumný prostor a inovace (ERAC) při poskytování poradenství Radě s cílem zajistit, aby Evropa maximalizovala hospodářský a sociální dopad investic do výzkumu a inovací na evropské a vnitrostátní úrovni za účelem zvýšení konkurenceschopnosti Evropy v celosvětovém měřítku, podpory růstu zaměstnanosti, zlepšení životní úrovně občanů a snížení propasti v oblasti výzkumu a inovací v rámci Evropské unie;
3. OPAKUJE, že je důležité vytvořit úzké partnerství mezi členskými státy a Evropskou komisí při společném úsilí o posílení EVP, a to i prostřednictvím 9. rámcového programu Horizont Evropa a při spolupráci se zeměmi přidruženými k rámcovému programu pro výzkum (přidružené země) a s příslušnými zúčastněnými stranami z oblasti vědy, podnikatelského sektoru a společnosti;

MILNÍKY EVP

4. ZDŮRAŽŇUJE, že ve všech skupinách v oblasti EVP, jež provádějí priority EVP představující důležité milníky pro Evropský výzkumný prostor, bylo dosaženo určitého pokroku směrem ke zlepšenému EVP;¹¹ VÍTÁ úsilí vynaložené výborem ERAC v roce 2018 s cílem přezkoumat a upravit poradní strukturu EVP, jak je uvedeno ve stanovisku výboru ERAC ze dne 18. září 2018¹²;

¹¹ Výroční zpráva výboru ERAC za rok 2017, dokument 1206/18.

¹² Dokument 1209/18 a 1209/18 ADD 1.

5. ZDŮRAZŇUJE nový přístup k evropské politice partnerství v oblasti výzkumu a inovací (V&I), který vychází z podkladů vypracovaných ad-hoc pracovní skupinou výboru ERAC pro partnerství, jakož i zavedení nového mechanismu pro výběr, provádění, monitorování, hodnocení a postupné ukončování partnerství EU v oblasti výzkumu a inovací do návrhu programu Horizont Evropa; SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ nadcházející prezentaci Komise v prosinci 2018, v níž má výboru ERAC představit návrh rámce obsahujícího kritéria pro partnerství a strategický koordinační proces pro celý životní cyklus partnerství v oblasti výzkumu a inovací v interakci se strategickým plánováním programu Horizont Evropa; OPAKUJE, že zatímco strategický koordinační proces by měl být plně funkční do května 2019, včasná a strukturovaná konzultace členských států a přidružených zemí ohledně jakékoli iniciativy týkající se partnerství v oblasti výzkumu a inovací, jež má být financována v rámci programu Horizont Evropa, by v případě, že se očekává, že jejich příprava začne před tím, než bude formálně zahájen strategický koordinační proces, měla probíhat na základě jejich počátečního posouzení dopadů; ZDŮRAZŇUJE, že jakožto součást úsilí souvisejícího s EVP je i nadále důležitá koordinace a vytváření sítí mezi členskými státy v rámci priorit EU i mimo ně;
6. KONSTATUJE, že na rok 2018 připadá 10. výročí společného plánování v EVP zahrnujícího deset iniciativ společného plánování; BERE NA VĚDOMÍ nedávné úspěchy skupiny na vysoké úrovni pro společné plánování, zřízené jako zvláštní složení výboru ERAC, při podpoře rozvoje dlouhodobých strategií pro iniciativy společného plánování, při vytváření monitorovacího mechanismu pro pokrok jednotlivých států v této oblasti a při tvorbě nového rámce pro hodnocení případných nových a stávajících iniciativ společného plánování; OPAKUJE, že je i nadále důležité společně řešit globální výzvy, zejména v rámci iniciativ společného plánování, a VYZÝVÁ Komisi, aby i nadále podporovala proces společného plánování a iniciativy společného plánování v souladu s politickými cíli na vnitrostátní a unijní úrovni;

7. VÍTÁ strategickou zprávu a aktualizaci plánu Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury (ESFRI) v roce 2018¹³ a VYZÝVÁ ESFRI, aby v roce 2021 vypracovalo novou aktualizaci plánu ESFRI a posílilo svou strategickou úlohu v rámci proměňujícího se prostředí výzkumných infrastruktur; rovněž VÍTÁ druhou zprávu o provádění nařízení o konsorciu evropské výzkumné infrastruktury (ERIC)¹⁴ a VYZÝVÁ Komisi, aby do roku 2022 předložila další zprávu o provádění tohoto nařízení; KONSTATUJE, že je třeba přijmout příslušná opatření s cílem usnadnit využívání nástroje ERIC, zejména pokud jde o přijatelné řešení pro osvobození od DPH pro věcné příspěvky, podnítit investice do daných konsorcií a dalších infrastruktur podle plánu ESFRI, zvýšit nadnárodní a otevřený přístup k evropským výzkumným infrastrukturám a zlepšit jejich finanční udržitelnost; VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby tato opatření provedly co nejdříve, a celoevropské výzkumné infrastruktury, aby propagovaly své služby na mezinárodní úrovni a případně oslovily nové mezinárodní členy;
8. ZDŮRAŽŇUJE význam společných opatření a dobré koordinace mezi EVP a rámcovým programem, včetně budoucího programu Horizont Evropa, pro rozvoj trhu práce ve vztahu k výzkumným pracovníkům v Evropě a pro politiku otevřené vědy, pokud jde o zlepšení mechanismů uznávání a odměňování, jakož i o programy rozvoje dovedností pro výzkumné pracovníky; VYZÝVÁ všechny zúčastněné strany, aby uznaly průřezový charakter rovných příležitostí a otevřené vědy, zejména s ohledem na výzkumné pracovníky na počátku profesní dráhy a doktorandy;

¹³ <http://roadmap2018.esfri.eu/>

¹⁴ Dokument 11022/18.

9. VYZÝVÁ výbor ERAC včetně stálé pracovní skupiny pro lidské zdroje a mobilitu, aby usilovaly o lepší součinnost mezi EVP a Evropským prostorem vysokoškolského vzdělávání, pokud jde o otázky týkající se vysokoškolského vzdělávání, odborné přípravy, profesní dráhy ve výzkumu a znalostního trojúhelníku; v této souvislosti BERE se zájmem NA VĚDOMÍ sdělení týkající se prosazování lepšího vztahu mezi vysokoškolským vzděláváním a výzkumem obsažená v „pařížském komuniké“ ze dne 25. května 2018¹⁵;
10. BERE NA VĚDOMÍ práci, kterou odvedla stálá pracovní skupina výboru ERAC pro rovnost žen a mužů v oblasti výzkumu a inovací ohledně společných pokynů pro začlenění hlediska rovnosti žen a mužů do mezinárodní spolupráce v oblasti vědy, technologií a inovací, spolu se strategickým fórem pro mezinárodní vědecko-technickou spolupráci (SFIC), zřízeným jako zvláštní složení výboru ERAC, včetně doporučení, jak řešit otázku rovnosti žen a mužů v programu Horizont Evropa; se znepokojením KONSTATUJE, že tato čtvrtá prioritní oblast EVP týkající se rovnosti žen a mužů je napříč členskými státy nerovnoměrně prováděna, což má dopad na zavádění srovnatelně spravedlivých a genderově vyvážených pracovních podmínek v oblasti výzkumu v Evropě; VÍTÁ společné úsilí vynaložené fórem SFIC a stálou pracovní skupinou výboru ERAC pro rovnost žen a mužů v oblasti výzkumu a inovací jakožto příklad osvědčených postupů pro spolupráci napříč různými prioritami EVP;
11. BERE NA VĚDOMÍ kroky, včetně činnosti stálé pracovní skupiny výboru ERAC pro otevřenou vědu a inovace, učiněné směrem k zahájení činnosti evropského cloudu pro otevřenou vědu (EOSC), který představuje zásadní milník pro to, aby se všechny údaje z výzkumu v EVP staly vyhledatelnými, přístupnými, interoperabilními a opakovaně použitelnými (FAIR)¹⁶; ZDŮRAZŇUJE, že je třeba ve spolupráci s členskými státy navrhnout zdravý rámec pro správu a řízení pro EOSC, který posílí postavení vědeckých obcí a v průběhu času se bude moci rozvíjet; VYZÝVÁ všechny zúčastněné strany, aby EOSC provedly v plné míře a včas, a v této souvislosti POUKAZUJE na důležitou úlohu výzkumných infrastruktur; PŘIPOMÍNÁ, že je zapotřebí účinné koordinace mezi EOSC a ESFRI, včetně úrovně správy;

¹⁵ *Paris Communiqué, Conférence ministérielle européenne pour l'enseignement supérieur*, 25. května 2018.
http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2018_Paris/77/1/EHEAParis2018_Communique_final_952771.pdf

¹⁶ Z anglického *Findable, Accessible, Interoperable, Reusable* (Vyhledatelné, přístupné, interoperabilní, opakovaně použitelné).

12. s ohledem na nový vývoj v oblasti předávání znalostí, například otevřené inovace, VYZÝVÁ Komisi, aby přezkoumala své doporučení z roku 2008 o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace za účelem dalšího posílení dopadu výzkumu a inovací prostřednictvím předávání znalostí;
13. VYZÝVÁ členské státy, Evropskou komisi a případně soukromé subjekty, nevládní organizace a občany, aby v rámci fóra SFIC vynaložili větší úsilí o užší koordinaci v mezinárodní spolupráci, mimo jiné prostřednictvím společných zasedání a případných dohod v oblasti vědy a technologií, jakož i dalších mnohostranných činností včetně činností zaměřených na dosažení cílů udržitelného rozvoje, čímž dojde k vytváření synergií a přidané hodnoty na vnitrostátní a evropské úrovni; v této souvislosti by se měly zohlednit také činnosti v rámci programu Horizont Evropa;
14. VÍTÁ zprávu Evropské komise z roku 2018 s názvem „Výkonnost vědy, výzkumu a inovací v EU“¹⁷ jako cenný důkaz současného stavu výzkumného a inovačního ekosystému EU; UZNÁVÁ nárůst inovační výkonnosti EU od roku 2010, jak uvádí „evropský srovnávací přehled inovací za rok 2018“¹⁸; UPOZORŇUJE však se znepokojením na nerovnoměrný rozvoj v rámci Evropského výzkumného prostoru a v této souvislosti ZDŮRAZŇUJE potřebu, aby byl EVP lépe vybaven na řešení výše uvedených výzev;

¹⁷ Evropská komise, Výkonnost vědy, výzkumu a inovací v EU v roce 2018, Posílení základů budoucnosti Evropy, 2018, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/rec-17-015-srip-report2018_mep-web-20180228.pdf

¹⁸ Evropská komise, Evropský srovnávací přehled inovací za rok 2018, https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_en

15. VÍTÁ nový přístup výboru ERAC spočívající v pravidelném pořádání strategických politických diskusí s cílem dále rozvíjet kombinaci politik v oblasti výzkumu a inovací pro EVP; UZNÁVÁ, že tyto strategické politické diskuse mohou hrát důležitou roli při poskytování fóra pro členské státy, aby lépe pochopily, jak jsou tyto politiky a nástroje, které mají k dispozici, na vnitrostátní a evropské úrovni účinné, a aby prováděly priority EVP a dosáhly širších hospodářských a sociálních cílů Evropy; VYZÝVÁ Komisi, aby shromáždila dohodnuté důkazy o koncepci a dopadu politik v oblasti výzkumu a vývoje, a to i svou pokračující spoluprací s OECD, jež by mohly přispět k přípravě politik na vnitrostátní úrovni;

PŘEZKUM PORADNÍ STRUKTURY EVP

16. VÍTÁ stanovisko výboru ERAC k přezkumu poradní struktury EVP a VYZÝVÁ výbor ERAC a další skupiny v oblasti EVP, aby doporučení z tohoto stanoviska urychleně provedly prostřednictvím akčního plánu v roce 2019, včetně případné revize jejich mandátů;
17. UZNÁVÁ, že stávající priority EVP by měly být i nadále základem spolupráce mezi členskými státy, přidruženými zeměmi, Evropskou komisí a veřejnými a soukromými organizacemi zúčastněných stran v rámci posíleného partnerství EVP; KONSTATUJE, že plán pro EVP na období 2015–2020 bude i nadále uplatňován při plném dodržování zásad subsidiarity a proporcionality a zároveň bude vycházet z různorodosti a silných stránek vnitrostátních výzkumných a inovačních systémů;
18. ZDŮRAZŇUJE relevantnost nástroje na podporu politik (PSF) v rámci programu Horizont 2020 jako nástroje podporovaného rámcovým programem v zájmu posílení politik EVP; v této souvislosti UPOZORŇUJE, že výsledky vzájemného získávání poznatků, vzájemných hodnocení a specifických podpůrných činností v rámci PSF a výsledky jiných důkazů souvisejících s EVP, jako jsou například zpráva o pokroku EVP a evropský srovnávací přehled inovací, by měly využívat všechny zúčastněné strany, včetně případně skupin v oblasti EVP; SOUHLASÍ s tím, že je zapotřebí se více zaměřit na zvyšování relevantnosti a dopadu skupin v oblasti EVP;

19. DOMNÍVÁ SE, že vznikající potřeby pro nové činnosti v rámci EVP lze začlenit do stávajících priorit EVP; UZNÁVÁ horizontální povahu některých činností v rámci EVP, což si žádá další spolupráci napříč prioritami EVP;
20. VYZÝVÁ k tomu, aby byla poradní struktura EVP upravena takto:
- Výbor ERAC prověří možnosti, jak znovu zahájit činnost stávající skupiny na vysoké úrovni pro společné plánování s cílem připravit zapojení členských států a přidružených zemí do strategického koordinačního procesu pro partnerství, jakmile dojde na příslušném fóru k rozhodnutí o jeho koncepci a o koncepci jeho úkolů.
 - Skupiny v oblasti EVP uspořádají navazující či společná zasedání v případech, kdy existuje řada synergií z hlediska obsahu a cílových skupin. Ve střednědobém horizontu prozkoumají možnosti, jak optimalizovat počet skupin, přičemž zajistí, aby byly všechny aspekty priorit EVP náležitě pokryty.
 - Všechny skupiny v oblasti EVP by měly prověřit způsoby, jak zvýšit přímé výměny s příslušnými organizacemi zúčastněných stran v oblasti EVP a jak zapojit do své činnosti vysoce kvalitní odborníky.
 - Za účelem podpory výměn mezi politikami EVP a Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání by měla být zavedena pravidelná navazující zasedání o příslušných tématech mezi výborem ERAC a skupinou pro monitorování boloňského procesu nebo generálními řediteli pro vysokoškolské vzdělávání.

21. ZDŮRAZŇUJE, že by měla být optimalizována efektivnost a účelnost poradní struktury EVP:

- vedoucí úloha výboru ERAC v poradní struktuře EVP by měla být zachována a posílena. Výbor ERAC by přitom měl asistovat ostatním skupinám v oblasti EVP spadajícím do oblasti jeho odpovědnosti, aby měly pro své úsilí o dosažení cílů stanovených v plánu pro EVP optimální pracovní podmínky.
- V mandátech všech skupin v oblasti EVP by se měly pro každou skupinu stanovit jasné cíle s konkrétními a hmatatelnými úkoly;
- V případě nových témat, jež nejsou pokryta stávajícími skupinami, by skupiny v oblasti EVP mohly i nadále vytvářet na omezené časové období pracovní skupiny ad hoc s jasně definovanými cíli. Členské státy, přidružené země a Evropská komise by měly zajistit, aby účastníci ve všech typech skupin měli odpovídající profil na správné úrovni, a rovněž by měly zvážit využití PSF při dosahování cílů.
- Koordinace mezi prioritami předsednictví Rady a programy skupin v oblasti EVP se zvýší, zejména zapojením budoucích předsednictví Rady do řídicího výboru ERAC 18 měsíců před zahájením jejich funkčního období.
- Evropská komise, včetně jejího Společného výzkumného střediska, se vybízí, aby i nadále v případě potřeby podporovala vzájemné obohacování s odbornými poradními skupinami Komise a se skupinami v oblasti EVP, aby se zabránilo zdvojování úsilí a aby se optimalizovala efektivnost a účelnost celkového poradního systému v oblasti výzkumu a inovací, například pro evropskou síť pro hodnocení VTR či v oblasti otevřené vědy a inovací.

BUDOUCNOST EVP

22. VYZÝVÁ Komisi, aby na základě spolehlivých důkazů zveřejnila do poloviny roku 2020 nové sdělení o EVP na období po roce 2020, v němž může navrhnout revidované politické priority EVP a jeho mechanismy správy a monitorování na úrovni členských států i na úrovni EU;
 23. VYZÝVÁ předsednictví Rady, aby zvážily, zda počínaje rokem 2020 pořádat pravidelné ministerské konference EVP s novým sdělením o EVP jako základem pro stanovování priorit EVP Radou;
 24. POVAŽUJE vnitrostátní akční plány EVP členských států a přidružených zemí za důležité nástroje pro provádění EVP. Tyto plány si vyžadují vytvoření koherentního a efektivního monitorovacího nástroje, který by se používal napříč všemi prioritami a skupinami v oblasti EVP, zohledňoval by jednotlivé vnitrostátní plány a měl by být používán dobrovolně; POUKAZUJE na to, že je třeba prozkoumat možnosti, jak lépe sladit „vnitrostátní akční plány EVP“ s evropským semestrem;
 25. vzhledem k tomu, že končí platnost plánu pro EVP na období 2015–2020, dále NAVRHUJE, aby Komise v úzké spolupráci s členskými státy pečlivě zhodnotila tento druh nástroje na přípravu politik v oblasti EVP;
 26. SE ZÁJMEM OČEKÁVÁ příští přezkum poradní struktury EVP nejpozději do roku 2021, a to se zohledněním případného nového sdělení o EVP a potenciálních výsledků první ministerské konference o EVP.
-